

IN MEMORIAM

Mijo Brlek (1911–1984)

Rodio se u Trnovu kod Ilirske Bistrice (Slovensko primorje) 25. srpnja 1911. od oca Ivana iz Batine Dolnje kod Zlatara u Hrvatskom zagorju i majke Helene r. Kastelic iz Dobropolja u Istri. Na krštenju je dobio ime Ivan (Krstitelj). Po završetku osnovne škole u rodnome mjestu odlazi, uz pomoć p. Pavla Dodiča OFM, člana Provincije sv. Jeronima, iz Kraljevine Italije u Kraljevinu SHS (1924.). Polazi franjevačku nižu gimnaziju na Košljunu kraj Punta na Krku i Badiji kod Korčule (1924–1928.). Redovničko je odijelo obukao na Veliku Gospu, 15. kolovoza 1928, obavio novicijat, te položio privremene zavjete 25. kolovoza 1929. Višu gimnaziju pohađa u male braće u Dubrovniku (1929–1933.). Svečane je zavjete položio 18. studenog 1933. Studirao je na franjevačkim teološkim učilištima u Makarskoj (1933–1935.) i Dubrovniku (1935–1936.). Za svećenika je zaređen 5. srpnja 1936. u Šibeniku. Poslan je u Rim (1936), ondje diplomirao (1937.), nastavio studij pohađanjem Fakulteta kanonskoga prava na papinskom ateneju „Antonianum” (1937–1940.), a uz to pohađa i tečaj arhivistike u Paleografskoj školi Vatikanskog arhiva te tečaj bibliotekarstva. Obraniвши doktorsku tezu pod naslovom „De evolutione iuridica studiorum in Ordine Minorum ab initio Ordinis usque ad an. 1517”, vraća se u Dubrovnik (1940.) gdje mu je i objavljena teza (1942.).

U Dubrovniku vrši službu magistra klerika provincije u samostanu male braće (1940–1952.) i na teološkom studiju u istom samostanu predaje kanonsko pravo i crkvenu povijest, a i druge predmete po potrebi (1941–1952.). U samostanu vodi knjižnicu (koju katalogizira) kao prvi stručni knjižničar, a također i arhiv. Rektor je teološkog studija i definitor provincije (1949–1952.), te njezin tajnik (1945–1949.). Imenovan je i izvanrednim profesorom Franjevačke visoke bogoslovije u Makarskoj.

Drži korizmene propovijedi u Dubrovniku u crkvi male braće (1941. i 1946.), duhovne vježbe klericima provincije i školskim sestrama Trećeg reda sv. Franje u Trebinju kojima je i redovit ispovjednik (1944–1952.). Upravlja rimokatoličkom župom u Trebinju kao ekskurent (1945–1952.).

U to vrijeme postaje i članom Povijesnog društva Hrvatske i Društva bibliotekara Hrvatske.

Imenovan je lektorom povijesti kanonskog prava i pravne metodologije na papinskom ateneju „Antonianum” (koncem 1951.). Dobivši pasoš 7. ožujka 1952. odlazi u Rim gdje je inauguralno predavanje održao na Fakultetu kanonskog prava „Antoniana” u travnju iste godine.

Docent je povijesti kan. prava (1951–1955.), pa izvanredni profesor (1955–1956.), zatim redoviti (1956–1975.). Predavao je i filozofiju prava. Na Fakultetu je obnašao službe: dekana (1957–1959.), prefekta studija (u praksi to znači: vicerektor) (1959–1963.) i po drugi puta dekana (1963 – 20. travnja 1966.). Kao izvrstan didaktičar moderirao je, što izravno što neizravno, 59 disertacija iz crkvenoga prava.

Osim na fakultetu, u Rimu djeluje i kao pastoralni radnik, ispovjednik redovnica, u upravi Reda i upravi Crkve.

U pastvi: pomoćnik župnika u rimskom predgrađu Settebagne (1952–1961.); redoviti je ispovjednik za sestre: klarise franjevačke misionarke presv. Sakramenta u samostanu postulature i novicijata u Boccea (1952–1961.) i Pie Operaie dell’ Immacolata Concezione u samostanu na Via Sabelli 177 (1961 – 30. ožujka 1964.); u upravi Reda: član je Zbora konzultora Pravne komisije za tumačenje generalnih konstitucija OFM (1958–1964.), a general Reda A. Sépinski imenuje ga predsjednikom istog zbora (1. rujna 1964.), a jednom je i vizitator Apostolskog kolegija u Grottaferrati (1961); u upravi Crkve je: u Sv. kongregaciji za sakramente: Commessarius deputatus ad defensionem vinculi (IX. 1961 – XI. 1964.), Commessarius deputatus ad decisiones (XI. 1964 – 1. XII. 1965.), Commessarius „per la trattazione e definizione delle cause di dispense super matrim. rato et non consummato” (1. XII. 1965.), prefekt Sv. kongregacije za redovnike, a kard. Antoniutti imenuje ga komesarom „pro approbatione Institutorum et Constitutionum” (14. XII. 1965.); u Sv. oficiju (danas: Sv. kongregacija za nauk vjere) je savjetnik za pitanja ženidbenog prava (gdje najintenzivnije radi od 1966. do 1975.); a član je i Papinske komisije za tumačenje Kodeksa kanonskog prava.

Član je i Savjeta Međunarodne papinske marijanske akademije (20. IV. 1966.), član izdavačkog odbora (redakcije izdanja) „Antoniana” za pravna izdanja, te jedne međunarodne pravne akademije.

Imenovan je jubilarim lektorom.

Prigodom II. međunarodnog mariološkog kongresa koji je organizirao njegov stariji kolega, profesor i prijatelj fra Karlo Balić, o stogodišnjici proglašenja dogme o bezgrešnom začecu, p. Mijo organizira i vodi izložbu marijanske knjige kroz povijest u „Palazzo Venezia” na Forum Romanumu (1954.).

Sudjelovao je i u radu II. međunarodnog skotističkog kongresa koji se održavao pod nazivom „Duns Scotus Congress” u Oxfordu, Edinburghu i Cambridgeu (11 – 19. rujna 1966.) održavši u sjedištu sveučilišta u Edinburghu referat pod naslovom „De momento Duns Scoti pro iure et iuris formatione” (16. rujna 1966.). Nije to bio jedini znanstveni skup na kojem se padre Mijo istakao kao zapažen predavač: od mnogih drugih sudjelovao je npr. na pravnim simpozijima u Rimu i Milanu.

Tjelesno iscrpljen, darovavši najbolje godine života Redu (profesura) i Crkvi (rad u trima kongregacijama: za sakramente, za redovnike i za nauk vjere), vratio se u dubro-

vački franjevački samostan male braće (1976.). No njegov nemirni znanstveno-istraživački duh nije mogao mirovati. Dao se na istraživanje složenog života i rada Dubrovčanina franjevca Joakima Stullija, leksikografa (1737–1817.). Podrškom JAZU iz Zagreba i razumijevanjem redovničkih starješina istražuje po arhivima domovine i inozemstva (Italija, Mađarska, Austrija i dr.) sakupljajući građu o spomenutom leksikografu i onovremenim nastojanjima naših sunarodnjaka da utvrde naš narodni jezični identitet i standard u sklopu ondašnjih evropskih buđenja.

Ponajviše njegovim zalaganjem Razred za filologiju JAZU iz Zagreba priredio je u Dubrovniku znanstveni simpozij povodom 250. obljetnice Stullijeva rođenja (2–3. listopada 1980.) i prigodnu izložbu. U toj je prilici na grob J. Stullija u sakristiji male braće postavljena spomen-ploča. Na simpoziju su se okupili vrsni jezikoslovci i povjesničari kako iz domovine tako i oni iz inozemstva. Nakon simpozija padre Mijo priprema obimnu monografiju o Stulliju, a „sestrica smrt” ga prekida u tom poslu pri samome kraju.

Potrebno je istaknuti i zaslugu p. Mije za unapređenje procesa za beatifikaciju sluge Božjega zagrebačkog pomoćnog biskupa Josipa Langa: svojom je poznatom upornošću pregledao i izvanrednim smislom za sintetiziranje teološki ocijenio bogati fundus Langovih spisa od kojih je kod većeg dijela morao najprije odgonetnuti rukopis.

Mnoge su znanstvene ustanove s kojima je padre Mijo surađivao, bolje rečeno za koje je radio. Kao neumoran istraživač skupljao je u raznim arhivima građu na razne načine povezanu s domovinom, pa je tako i Jugosl. leksikografskom zavodu u Zagrebu dostavio lijep broj kartica.

Dobar će broj radova p. Mije ostati u arhivima u Vatikanu, nedostupan široj javnosti. Evo kako je on sam sumirao tu vrstu svojega rada (stručna mišljenja i rješenja) za razdoblje od 1954. do 1966. (uključivo):

1) Za Sv. kongregaciju za sakramente...	80
2) Za Sv. oficij (danas: Sv. kongregacija za nauk vjere)	1
3) Za Sv. kongregaciju za katolički odgoj (sjemen. i univerzit.)	7
4) Za Sv. kongregaciju za redovnike (rad na Gener. konstit.)	7
5) Za Papinsku komisiju za tumačenje CIC-a...	1
6) Za Pravnu komisiju Franjevačkog reda...	15

Dakle, za samo tih 13 godina 111 predmeta o kojima je donio odluku nakon mnoga rada. Dodavši tome 10-godišnji rad za Kongregaciju za nauk vjere (1966–1975.) dobivamo oko 2000 predmeta.

Broj njegovih radova dostupnih i široj javnosti obuhvaća preko stotinu bibliografskih jedinica. Opsežnu je bibliografiju u „Vjesniku Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri” (Zadar, 1975, god. XVII, br. 1, str. 39–47.) objavio prigodom dolaska p. Mije iz Rima u Dubrovnik njegov prijatelj i suputnik u dubrovačkom životu p. Justin Velnić, tada urednik gore spomenute publikacije. Talent za pisanje padre Mijo je pokazivao još u gimnazijskim danima (čak su profesori gimnazije željeli da ga starješine nakon teološkog pošalju na studij književnosti). Surađivao je u petnaestak časopisa (od onih namijenjenih širokom sloju čitalaca do najuže stručnih) i u njima objavio stotinjak članaka o kojima sâm govori da su strogo znanstveni, pa oni s raznih

područja i recenzije. Napisao je četiri knjige: već spomenutu „De evolutione iuridica studiorum in Ordine Minorum ab initio Ordinis usque ad an. 1517” (doktorska teza), Dubrovnik, 1942, 8°, 112; „Rukopisi Knjižnice Male Braće u Dubrovniku” I. dio (prvi tiskani opis rukopisa u izdanju JAZU nakon II. svj. rata; odlazak u Rim ga je onemogućio da nastavi dalje ovaj rad), JAZU, Zagreb, 1952, 8°, 928 + 31 slika; „Methodologia historico-iuridica” Bibliotheca Pont. Ath. Antoniani IX, Romae, 1958, 8°, XV + 214 i „Lo studio scientifico coeficiente dell’ apostolato francescano”, Venezia, 1959, 8°, 40.

Po povratku iz Rima u Dubrovnik (1976.) uključuje se u redoviti tok života u male braće: svakog dana govori misu u samostanskoj crkvi i to onu najraniju u 6 sati, sudjeluje u korskoj službi časova, a redovito je na raspolaganju i kao ispovjednik. Svoje golemo znanje, upotpunjeno pastoralnim iskustvom i praksom u rješavanju katkada vrlo zamršenih kazusa na kongregacijama padre Mijo stavlja u službu svima onima koji dolaze tražiti njegov savjet, a tih nije bio malen broj. Obljubljeni ispovjednik vjernika, rado tražen za ispovijed od mnogih redovnica koje su dolazile u crkvu male braće da bi se kod njega ispovjedile, odlazio je kao redovit ispovjednik u samostane služavki Maloga Isusa u Gospinu Polju i franjevki od bezgrešnog začeca na Dančama. Njegovim zalaganjem i stručnom pomoću ove posljednje su od kongregacije dijecezanskog postale papinskog prava (1983).

„Sestrica smrt” je uslijedila kao posljedica srčanog udara u subotu 23. lipnja 1984. oko 6.30 sati u njegovoj sobi u samostanu male braće.

IVAN ĐAMIĆ